

[Kai Moltke.]

så er det vel også ekspropriation, f. eks. efter de konservatives og efter venstres mening; men en bestemmelse om, at særlig dårligt stillede borgere må have fortrinsret til billige lejligheder, det er vist ikke noget, som kan ende ved højesteret eller ved en folkeafstemning.

Når forholdene ligger sådan, tror jeg, at de ændringsforslag, som er stillet her, taler deres eget sprog, og jeg tror også, at den stillingtagen, at vi foreløbig giver afkald på at deltage i en liberalisering, må være nok til at begrunde vort standpunkt. Jeg tror endelig, at hvis vi nu fortsætter arbejdet, kunne vi måske i løbet af et års tid nå frem til at få en revision af lejeloven, som er sagligt forsvarlig — og det er jo det, denne revision ikke er.

Endelig til slut blot dette: det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen spørger, hvordan vi vil stemme ved afstemningen over lovforslaget. Ja, vi vejer, hvad der er godt, og hvad der er dårligt, op imod hinanden og erkender, at denne lovgivning må forlænges.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 95 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 96 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes med 98 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes som

forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 5

vedtoges med 66 stemmer mod 3; 41 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes med 101 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 7

forkastedes med 101 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 8

vedtoges med 65 stemmer mod 4; 41 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10

forkastedes med 101 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 11

forkastedes med 101 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 12 betragtedes som

forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 11.

§ 1 i den ændrede affattelse og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om dybfrosne levnedsmidler m. v.

(Lovforslaget (nr. 116) findes i tillæg A. sp. 1413, fremsættelsen i tidenden sp. 3506).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 15 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om levnedsmidler m. m.

(Lovforslaget (nr. 117) findes i tillæg A. sp. 1411, fremsættelsen i tidenden sp. 3506).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Lis Groes: Jeg vil gerne allerførst takke den højtærede minister for det lovforslag om dybfrosne levnedsmidler, vi i dag har til behandling. Det er et beskedent lovforslag, men det bygger på principper, der vedrører

[Lis Groes.]

hele den fremtidige struktur af vor fødevarerhandel. Fra forbrugerside har vi gennem mange år presset på for at få lettere adgang til dybfrosne varer, og gennemførelsen af dette lovforslag vil afgjort betyde et skridt i den rigtige retning.

Af betænkningen fra det af indenrigsministeren nedsatte udvalg fremgår det, at der har været ført lange og trange forhandlinger, inden man er nået til vejs ende. Jeg har selv kendt lidt til det og husker jo også, hvordan det gik, da vi endelig i sin tid fik en udvalgsbetænkning, for da gik der 2 år og 2 måneder, inden vi fik et ministerielt cirkulære fra landbrugsministeriet. Derfor må jeg complimentere den højtærede indenrigsminister med, at vi, få uger efter at betænkningen er afgivet, får et lovforslag til behandling.

Ensartede retningslinjer for hele landet på det sundhedsmæssige område betragter jeg som ganske overordentlig vigtigt, og det glæder mig derfor også, at hertil sigtende bestemmelser findes i dette lovforslag.

Et spørgsmål, som også har den største betydning, er spørgsmålet om billiggørelse af distributionen. Vi har jo set af betænkningen, hvordan monopoltilsynets undersøgelser tyder på, at der er en vis stivhed i prisdannelsen. Det er mit håb, at denne lov vil kunne medvirke til en mere smidig tilpasning af priserne.

Der er jo i lovforslaget en række andre bestemmelser, som det kunne være rimeligt at drøfte i dag, men da det jo er blevet lidt sent, tror jeg, jeg vil vente med det til det udvalg, som jeg går ud fra vi får til at behandle spørgsmålene videre.

Der er dog en enkelt ting, som jeg gerne vil understrege. Det er nødvendigheden af, at vi på hele det område, der i lovforslaget kaldes køleområdet, får skabt større sikkerhed, idet det for de mange erhvervsfolk, der i øjeblikket planlægger dels produktionsvirksomheder, dels forretninger, vil være af overordentlig stor betydning, når de skal gøre deres investeringer, at der findes noget større klarhed. Vi har i dag under behandlingen af tillægsbevillingslovforslaget vedtaget at bevilge 3 mill. kr. til udlån til fødevarerhandelen. Også dette må tyde i retning af, at vi må se at få skabt lidt større klarhed.

Et andet vigtigt problem er spørgsmålet

om datomærkning af de frosne og kølede varer. Her vil jeg gerne spørge, om man ikke skulle se at nå frem til ikke alene at have en produktions- og en pakkedato, men også en egentlig holdbarhedsdato. Så er der spørgsmålet om de koncessionerede virksomheder. Jeg vil gerne vide lidt mere om, hvad der skal kræves for at kunne opnå en sådan koncession. I lovforslaget står, at der skal betales afgift; men vi skulle jo nødig gennem disse ordninger komme til at fordyre varerne, når lovforslaget netop tager sigte på det modsatte, nemlig en forenkling.

Det må jo være helt klart, at formålet med at løsrive de dybfrosne og kølede levnedsmidler fra den almindelige levnedsmiddelovgivning må være, at de tekniske fremskridt, som vi nu er nået frem til på hele køleteknikkens område, kommer forbrugerne til gode. Jeg vil derfor håbe, at det må lykkes gennem vore forhandlinger i udvalget bedst muligt at sikre, at hele denne nye teknik kan komme til at virke under enklest mulige forhold.

Hele tre ministerier er impliceret i dette foretagende; mærkværdigt nok er handelsministeriet ikke blandt disse tre, men det kan jo være, at det også melder sig. Dertil kommer kommunale myndigheder, kommunale sundhedsmyndigheder o. s. v. Det må være et af målene, at vi får formet denne lovgivning så enkelt som muligt, og jeg håber meget, at vi må have held dertil.

Anker Lau: Mit parti ser med stor sympati på dette lovforslag, og jeg kan helt give tilslutning til den sidste ærede ordførers udtalelser om, at man skal forsøge at gøre denne lovgivning så enkel som mulig og så skabe forudsætninger for, at den virkelig billiggør varerne.

Jeg må tilstå, at det er mit indtryk både ved at læse betænkningen og lovforslaget igennem, at der er meget i disse bestemmelser, som virker i den modsatte retning; men det kan vi tale om i udvalget.

Der er formentlig et stærkt ønske fra store forbrugerkredse — vel også i visse dele af erhvervslivet — om at udnytte den tekniske udvikling, som på dette område er sket, og dette vil vi meget gerne være med til at fremme. I øvrigt ligger det ligesom i tiden med hele den strukturæn-

[Anker Lau.]

dring, som erhvervslivet er midt i. Lovforslaget forudsætter en vis form for stordrift. Det giver sig jo også udslag i arbejdet i næringslovskommissionen, hvor man forsøger at følge med. Man kan lide denne udvikling eller ikke lide den, men stordriftens udvikling og industrialisering har en sådan fart på, at alle forsøger at skaffe sig plads inden for den og søger at tilpasse sig dens vilkår.

Lovforslaget er fremsat af den højtærede indenrigsminister, og det er en af de ting, der underer mig, for jeg må tilstå, at når jeg læser lovforslaget igennem, er der mere handel i det, end der egentlig er, om jeg så må sige, sundhedsvedtægt.

Jeg ved godt, at der er et grænseområde mellem sundhedsvedtægter og næringsloven, som altid bliver misbrugt af den ene eller anden part, når det sådan ligger i luften, og det er i og for sig forkert. Her er formentlig et område, hvor netop sundhedsvedtægterne og næringslovgivningen støder sammen, men jeg har nu den mening — og det må vi forhåbentlig også kunne blive enige om i udvalget — at det sundhedsmæssige er en ting for sig, og det næringsretlige en ting for sig.

Lovforslaget er jo et produkt af et embedsmandsudvalg, og jeg synes, det bærer tydeligt præg af, at der ikke har været nogen som helst praktiske erhvervsfolk repræsenteret i det. Der er lagt vægt på autorisation af de handlende. Det er for mig et vederstyggeligt begreb, når det drejer sig om handel, men vi har det efterhånden adskillige steder. Det er også en bemyndigelseslov i et særligt omfang. Jeg tror, der står 15 steder i lovforslaget, at den højtærede indenrigsminister er bemyndiget til at bestemme sådan og sådan. I § 6 står der oven i købet, at den højtærede indenrigsminister kan fastsætte regler vedrørende personalets sundhedstilstand. Det vil jeg dog næsten tro er noget, der overstiger den højtærede ministers kræfter.

Men selv embedsmændene har altså på visse områder været betænkelige — nogle af dem i hvert fald — ved deres værk. Der vil jeg gerne lige kort nævne § 11 vedrørende tilsynet; der står dér:

„Tilsynet med overholdelsen af denne lov og de i medfør heraf udfærdigede for-

skrifter påhviler sundhedsstyrelsen, sundhedskommissionerne, embedslægerne, politiet, toldvæsenet samt de under landbrugsministeriet og fiskeriministeriet hørende tilsynsmyndigheder, hver inden for sit myndighedsområde. For så vidt angår de i § 2 . . . nævnte virksomheder, udøves overtilsynet af indenrigsministeren eller af den myndighed, han dertil bemyndiger.“

Jeg tror nok, at den mundfuld og det, man kan tænke sig vil vokse frem af en sådan forvirring, et sådant roderi af kontrolmyndigheder, må vi formentlig kunne enes om at få forenklet, så loven får en rimelig chance for at kunne virke i praksis.

Derimod er der noget, jeg savner både i lovforslagene og i ministerens tale og i bemærkningerne i det hele taget; det er et udtryk for, hvad de interesserede erhvervsvirksomheder mener om disse ting. Jeg har indtryk af, at der er mange enkeltheder i disse lovforslag, som vi kommer til at beskæftige os med, når vi skal tænke os dem omsat i praksis, og det tror jeg som sagt vi kommer til at beskæftige os med i udvalget.

Men der findes også en lille skønhedsfejl i lovforslaget foruden dem, jeg allerede har nævnt, og som jeg gerne vil gøre en bemærkning om. Det drejer sig om § 8, hvor det udtrykkelig siges, at en virksomheds ejer eller bruger kan straffes, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Jeg kan nu engang ikke lide dette; det er en passus, vi også har i andre love, men den har nu altid stridt mod noget inden i mig; jeg kan ikke fordrage at straffe folk, når de ikke er skyldige i det, de straffes for. Men det kan vi jo også tale om.

Som sagt, mit parti ser med sympati på disse lovforslag. Vi mener, der er visse praktiske ting i formuleringerne, som måske kan ændres, men vi vil gå ind i udvalgsarbejdet med god vilje.

Ellen Strange Petersen: Som de to foregående ærede talere vil jeg også gerne efterlyse en forenkling af hele lovgivningen. Når man studerer den betænkning om dybfrosne levnedsmidler, som danner grundlaget for de foreliggende lovforslag, føler man det, som om man står over for en jungle af

[Ellen Strange Petersen.]

sammenfildrede bestemmelser. Hvor har man dog i tidens løb kunnet gøre det indviklet for både sælger og køber!

Når man ser på kapitlet om gældende danske regler, der angår dybfrosne levnedsmidler, konstaterer man, at følgende love er med i billedet: loven om levnedsmidler, loven om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer, loven om indenrigs kødkontrol, loven om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ samt næringsloven, hvortil så kommer de kommunale sundhedsvedtægter. Disse kommunale sundhedsvedtægter, som findes i alle landets kommuner bortset fra, som der står, ca. 15 landkommuner, skal stadfæstes af justitsministeren for at være gyldige. De lovforslag, vi behandler her, er fremsat af indenrigsministeren, men handelsministeren, landbrugsministeren og fiskeriministeren tager sig jo af nært beslægtede spørgsmål, og jeg spørger, om det ikke var muligt ved lejlighed at få en lovrevision, der kunne rydde noget op i denne jungle og få tilvejebragt en forenkling, som kunne lette tilværelsen noget for både sælgere og købere, vel nok mest for sælgere.

Det konservative folkeparti anser de lovforslag, som indenrigsministeren har fremsat, for et lille skridt i retning af klarhed, og vi tilsliger derfor velvillig medvirken i udvalget.

Vi er tilhængere af den størst mulige frihed for handelen, når samtidig de hygiejniske krav, der må stilles af hensyn til sundheden, bliver opfyldt. Denne frihed mener vi er til gavn for både de handlende og forbrugerne.

Det virker ejendommeligt, at en forretning, der må sælge dybfrosne færdiglavede kødretter, således som en bekendtgørelse fra landbrugsministeriet fra 1959 tillader kolonialforretninger at gøre det, ikke må sælge fersk dybfrosset kød bortset fra dybfrosset fjerkræ.

For at tilvejebringe mere rimelighed i forholdene tiltræder vi derfor, at købmændene får mulighed for at udvide vareudvalget, men jeg vil gerne som husmor understrege, at forhåbentlig vil kolonialhandlerne i almindelighed kun betragte det som en ret og ikke som en pligt at føre dybfrosset kød.

Jeg tror, de allerfleste husmødre — det er jeg overbevist om — fortsat vil foretrække

at købe såvel fersk som frosset kød hos slagteren.

Bestemmelsen i lovforslagets § 3 om, at indenrigsministeren kan kræve, at frosset fjerkræ, der er helt eller delvis optøet, skal være mærket på en særlig måde, vil jeg gerne have drøftet nærmere i udvalget. Jeg synes ikke, det fremgår af betænkningen, at der har fundet en undersøgelse sted af, hvorledes sådant fjerkræ arter sig, og jeg vil gerne høre sagkyndiges mening om det. I det hele taget venter jeg, at der bliver lejlighed til at få uddybet en række af spørgsmålene.

Vi tiltræder altså i princippet ministerens forslag. Man imødekommer forbrugerønsker og giver handelen lidt mere frihed.

Kirkegaard: Angående de to lovforslag, som her er til første behandling, bemærkede den højtærede indenrigsminister — jeg tror, det var i begyndelsen af den skriftlige fremsættelsestale — at der i de senere år er sket en så betydelig udvikling på køle- og fryseteknikkens område, at det nu vil være forsværget at lade adskillige varer inden for fødevarergruppen forhandle ikke bare i slagter- og viktualieforretninger, men i et større antal forretninger, end vi hidtil har været vant til. Jeg skønner, at det vil være vanskeligt sagligt at rette overbevisende indvendinger mod det synspunkt; når det tekniske apparat er i orden, sker der næppe nogen sundhedsmæssig forringelse af de pågældende varer, ganske uanset hvilke fødevarer der i øvrigt handles med i vedkommende butik, og tilstrækkelig gode køleskabe og frostbokse lader sig ikke lettere eller bedre installere i en slagterforretning end i en kolonialforretning eller i et stort såkaldt supermarked.

For forbrugerne vil det i mange tilfælde være en stor lettelse at kunne købe forskellige varer i samme butik. Jeg tænker i særlig grad på den udearbejdende husmoder. En normal arbejdsdag i en eller anden virksomhed og måske en næsten lige så lang arbejdsdag hjemme er en hård belastning. Det vil være en betydelig lettelse for en sådan husmoder, hvis hun i den samme forretning, hvor hun køber f. eks. kolonialvarer, også har mulighed for at købe de forskellige fødevarer, som nu er på markedet i helt eller næsten færdiglavet tilstand.

[Kirkegaard.]

Det er jo i høj grad husmødrene, der forvalter pengene, når de store milliardbeløb her i landet går ud i forbruget, jeg tør måske sige heldigvis! Det er derfor af stor betydning, at husmødrene har gode muligheder for at gøre dette bedst muligt, og jeg tror, at lovforslaget i den henseende vil være en betydelig hjælp.

Hvordan lovforslaget, hvis det gennemføres, vil påvirke konkurrenceforholdet de forskellige forretninger imellem, skal jeg ikke komme ind på her i dag. Jeg tænker mig, at vi i så henseende vil få adskillige gode råd i det udvalg, jeg regner med bliver nedsat.

Ud fra de synspunkter, jeg her har fremsat, kan jeg på mit partis vegne give tilsagn om en velvillig indstilling under de to lovforslags fortsatte behandling.

Skræppenborg-Nielsen: Da mit partis ordfører i disse to sager, det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, ikke kan være til stede netop nu, skal jeg på mit partis vegne sige følgende:

Vi synes, det er godt og på høje tid, at man lovgiver på dette meget væsentlige område, som dybfrosne levnedsmidler efterhånden er blevet. Der er vel ingen grund til at henfalde i dybsindigheder over, at dybfrosne levnedsmidler i overvejende grad præger den daglige husholdning og indgår som en bestanddel i mange måltider. Jeg kan ikke lade være med at komme med et lille hjertesuk i den forbindelse, selv om jeg ved, at udviklingen er vanskelig at dæmme op for.

Hvilke konsekvenser vil det få på lang sigt? Vil det ikke alt for hurtigt føre os ind i fremtidens pilletilværelse, hvor der fuldstændig ses bort fra smag og alene skeles til næringsværdi, kalorie- og vitaminindhold? Jeg skal ikke lægge skjul på, at for mig at smage vinder dybfrosne kødvarer ikke netop på disse områder, og jeg kan heller ikke tro, at den kunstige opfodning af dyr, der i øvrigt finder sted under efter min opfattelse indtil dyrplageri grænsende former, fremmer kødkvaliteten.

Det primære hensyn, der må tages, når spørgsmålet drejer sig om dybfrosne levnedsmidler, må imidlertid være hygiejne. Der må gøres alt for at undgå, at sygdomme

gennem levnedsmidler overføres til mennesker, og det er vel også det, der har været det grundlæggende i det her fremsatte lovforslag. Det har vel også været meningen, at man gennem en lovgivning gjorde det muligt, at andre end de deciderede levnedsmiddelbutikker sælger levnedsmidler.

Her vil der givet opstå gnidninger imellem dem, der indtil nu har forhandlet kødvarer o. lign., og dem, der nu i kraft af en liberalisering af handelen ser nye indtægtsmuligheder og måske er i stand til gennem en udstrakt brug af dybfrosne levnedsmidler som lokkevarer at trække nye kunder ind. Det er jo desværre sådan, at medens tidligere tandpasta og kaffe var de mest udprægede lokkevarer, er dybfrosne levnedsmidler ved at trænge ind på dette område. Intet supermarked med respekt for sig selv undlader at reklamere med dybfrosne levnedsmidler til priser, der ofte ikke står i forhold til en normal produktionspris og fortjeneste.

Ingen kan naturligvis være ked af, at levnedsmiddelpriserne daler, men spørgsmålet er, om det er den rigtige form, og spørgsmålet for mig er, om man ikke må regne med, at kvalitetskontrollen slækkes, så at risikoen for dårlig kvalitet efter min mening øges. Specialforretninger for letfordærlige varer forener i større eller mindre grad håndværksmæssig tilberedning og produktionsvirksomhed med selve salgsfunktionen og må derfor opfylde betydelige hygiejniske krav til lokale indretning og visse krav om begrænsning af varesortimentet. Den blandede levnedsmiddelforretning udøver ved omsætning af letfordærlige levnedsmidler alene en ren salgsfunktion bestående i lagring og udlevering. Det er naturligvis en hygiejnisk fordel, at ingen form for tilberedning er henlagt til den specielle levnedsmiddelforretning, men den anden salgsform frembyder dog den åbenbare fordel for både købere og sælgere, at eventuelle mangler ved de letfordærlige varers friskhedstilstand fremtræder på en mere let kendelig måde, således at udlevering af ufriske og kvalitetsdefekte varer lettere kan undgås ved almindelig agtpågivenhed.

I modsætning hertil vil både køber og sælger finde det langt vanskeligere at gardere sig mod ufriske eller kvalitetsdefekte

[Skræppenborg-Nielsen.]

varer, når de letfordærlige varer om-sættes i form af detailemballerede fryse- eller kølevarer. Det er muligt, at specielt slagtere ser med megen skepsis på, at alle fra manu-fakturhandlere til sølvsmede kan få lov til at handle med dybfrosne levnedsmidler, og jeg tror ikke, at man skal bagatellisere de synspunkter, som netop fremføres fra den side. Derfra mener man, at holdbar-hedsspørgsmålet med hensyn til dato-stempling må gennemprøves meget nøje af hensyn til de farer, der kan være for mad-forgiftning, ligesom kassation ved uheld med kølemaskiner må være en forudsæt-ning. For så vidt angår specielt det sidste problem, hvordan vil man så egentlig løse det? Det er noget, der kan ske i vor tekniske tidsalder, og når kontrollen i forvejen er vanskelig, vil det blive endnu vanskeligere at kontrollere, hvornår et køleapparat er gået i stå.

Det er givet, at der er mange andre problemer i disse to lovforslag. Vi for vort vedkommende vil gerne kigge på forslagene i udvalget, og vi vil medvirke til en vel-villig behandling af dem.

Iver Poulsen: Ved gennemlæsning af den udmærkede og meget fyldestgørende be-tænkning om dybfrosne levnedsmidler, som har dannet grundlag for det foreliggende lovforslag, er man i hvert fald hurtigt blevet ganske klar over, at det foreliggende lov-forslag indeholder en lang række problemer, som det er meget vanskeligt at overskue lige i en fart og på en studs. Det fremgår jo også af den højtærede ministers udtalelser og forslagens § 7.

Jeg kan forstå, at den højtærede minister og også et par af ordførerne her i dag venter, at lovforslagets vedtagelse vil betyde, at man vil få billigere priser. Den højtærede minister henviser i sin fremsættelsestale til en undersøgelse, ministeren i sin tid som handelsminister foranledigede på kødmar-kedet, og udtaler herefter, at der synes at være en vis konkurrencemæssig træghed

på kødmarkedet. Noget af det samme var den ærede ordfører for socialdemokratiet fru Lis Groes inde på. Men jeg tror, man vil blive skuffet, hvis man venter, at gennemførelsen af dette lovforslag og sprednin-gen af forhandlingen med dybfrosne levnedsmidler skal udløse en prisnedgang. For det er rigtigt, som det er hævdet fra faglige organisationers side, slagtermestre og hørkere, at den nærmeste vej fra producent til konsument er den lige vej, og hvis man skal om ad alt for mange frysehuse, trans-porter o. s. v., vil det fordyre varen.

Det er efter min bedste overbevisning ikke, som den højtærede indenrigsminister synes at mene, de bestemmelser, der er på-lagt slagterforretninger og viktualieforret-ninger med hensyn til kostbar hygiejnisk indretning, der er skyld i den såkaldte konkurrencemæssige træghed. Nej, det ligger snarere i en ændring af befolkningens spisevaner og er en følge af den glædelige højere levestandard, vi har i dag. Der er altid ved et stykke kød noget, der er af lidt mindre god kvalitet end det centrale i kødstykket, og det tog man med i sin tid og brugte det i husholdningen. I dag for-langer man en tilskæring af de forskellige kødstykker, som bevirker, at en hel del af det kød, der tidligere fulgte med hjem i husholdningen, bliver skilt fra og må enten kastes bort eller må anvendes til et eller andet til en billigere pris end det centrale kødstykke. Jeg tror meget snarere, det er her, problemet med hensyn til konkurrencemæssig stivhed eller træghed ligger, og jeg tror, man vil blive skuffet, hvis man venter en prisnedgang, for dybfrysning vil altid betyde en varefordyrelse i forhold til det friskslagede kød, der ikke har været dybfrosset.

Et andet problem end det prismæssige i forbindelse med lovforslaget er den sik-kerhedsmæssige side af sagen og kontrol-len med varernes kvalitet som levnedsmid-ler. Den større spredning af salget vil betyde mindre salg i den enkelte virksom-hed og derfor længere omsætningstid, og

[Iver Poulsen.]

selve de dybfrosne kødvarer har ikke en ubegrænset holdbarhed, hvilket jo også med al ønskelig tydelighed fremgår af betænkningen. For selv om frysningen har bevirket et vist bakteriedrab, vil der, som der også står i betænkningen, stadig være bakterier i varerne, efter at de er optøet, og da frysning altid bevirker en vis desorganisering af de frosne varers struktur bl. a. ved en cellesprængning, og da visse mikroorganismer kan være meget virksomme ved meget lave temperaturer, og visse emzymbestemte omsætningsprocesser ligeledes kan foregå ved meget lave temperaturer, er optøede dybfrosne kødvarer ikke så holdbare som de ikke kølebehandlede varer. Hvis frysekæden brydes f. eks. under transport eller ved mindre omhyggelig opbevaring, vil varens holdbarhed og kvalitet forringes. Den samme uheldige følge kan brud på emballagen have, og det er klart, at jo større spredning der sker af salget af disse varer, desto vanskeligere bliver det at føre en effektiv kontrol med disse varers behandling og sundhedsmæssige kvalitet.

Det er naturligvis rigtigt, hvad den højtærede indenrigsminister siger i sin fremsættelse, at den reelle begrundelse for, at forhandling af kød, slagteaffald og kødvarer hidtil har været forbeholdt slagtere og viktualiehandlere, har været af hygiejnisk art; men som jeg her ganske kort har omtalt under henvisning til den udmærkede, fyldige betænkning, må man være opmærksom på, at der stadig væk er hygiejniske krav at iagttage i forbindelse med forarbejdning og forhandling af kød og kødvarer, selv om disse har været underkastet en dybfrysning. Derfor er vi også glade for, at den højtærede minister selv i sin fremsættelse gør opmærksom på, at lovforslagets kapitel 2 betragtes som en art løfteparagraf, der udskyder den egentlige afgørelse af de forhold, som § 7 i forslaget angår, indtil tilstrækkelig og tilfredsstillende undersøgelse og erfaring er foretaget og indhentet. Det er en passus, som jeg i hvert fald tillægger en meget stor betydning, for der er erfaringer at indhøste og undersøgelser at foretage endnu med hensyn til spørgsmålet hygiejne, ikke mindst når det gælder det meget omtalte smørrebrød og pålæg i dybfrosset tilstand.

Der har været stillet meget store hygiejniske krav til slagtere og viktualieforretninger, krav, som det ofte har kostet meget betydelige beløb for indehaverne at opfylde, men de er blevet opfyldt, så vi har virkelig fornemme og fuldt tilfredsstillende forretninger på det område. Derfor er det såre forståeligt, at slagtere og viktualiehandlere ud fra en omsætningsmæssig og derfor naturligvis også en økonomisk betragtning ikke er særlig begejstrede for dette forslag. Men de bemærkninger til forslaget, som disse kredse har fremsat, er ikke blot omsætningsprægede, de er også saglige og samfundsmæssige og bør naturligvis underkastes en virkelig grundig overvejelse. Man kan naturligvis diskutere, om der reelt er brug for en yderligere spredning af handelen med kød her i landet, men hvis det drejer sig om et udbredt forbrugerønske, som forbrugerne er rede til at betale for, så må det naturligvis søges imødekommet i den udstrækning, det er muligt og forsvarligt; men det er rigtigt, som høker- og slagtermesterorganisationerne gør opmærksom på, at forbrug af dybfrostvarer vil betyde en varefordyrelse i forhold til ikke-dybfrosne varer, og det vil kræve en udvidet kontrol og tilsynsforanstaltninger, som det vil være meget vanskeligt at få gennemført ensartet og effektivt, som det også er blevet berørt af andre ordførere. En naturlig følge af lovforslagets gennemførelse, forekommer det mig, må være, at man tager spørgsmålet om slagter- og viktualieforretningernes varesortiment op til overvejelse med henblik på en forøgelse, en udvidelse, der naturligvis er forenelig med de store hygiejniske krav, der stilles til disse forretningers indretning og daglige drift, og endvidere søger at sikre dem ensartede regler fra kommune til kommune, som også andre ærede ordførere har været inde på, ensartede regler over hele landet.

Mit parti ser med stor interesse på lovforslagets videre behandling, og vi vil underkaste de henvendelser, som et kommende udvalg ubetinget vil modtage fra forskellige erhvervsorganisationer, den grundigste drøftelse og tage vidtgående hensyn til dem ved vor videre indstilling over for lovforslaget.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Jeg vil gerne takke for al den sympati, der er

[Indenrigsministeren.]

strømmet disse 2 lovforslag i møde, og selv om der er stillet mange gode spørgsmål og jeg har lige så mange gode svar til dem, skal jeg afstå herfra i aften på dette sene tidspunkt, men kun generelt sige, at jeg har intet imod, hvis udvalget under sin behandling kan finde frem til en forenkling af det, jeg har foreslået. Jeg har mine tvivl. Det udvalg, der har siddet, synes jeg, har gjort et dygtigt arbejde; vi har hørt ca. 80 organisationer om deres syn på sagen, og jeg synes, der er taget de rimelige hensyn, der kunne tages, men principielt er jeg enig i, at vi skal forenkle så meget som muligt.

I relation til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Iver Poulsen sluttelig gjorde om, at man skulle have ensartede regler i kommunerne, kan jeg oplyse, at regeringen har givet mig tilslutning til at nedsætte en kommission eller et udvalg, der skal gennemgå alle sundhedsvedtægterne over hele landet for at finde mere ensartede regler, så forholdene ikke bliver så forskellige fra kommune til kommune, som de er i dag; medlemmerne af dette udvalg er udpeget, og stiftamtmand Lundsteen fra Maribo skal være formand for udvalget. Jeg håber også, vi på dette felt kan få en forenkling, og jeg takker som sagt for den sympati, der er strømmet forslaget i møde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Lis Groes: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer af lov om indkvartering.

(Lovforslaget (nr. 124) findes i tillæg A. sp. 1457, fremsættelsen i tidenden sp. 3580).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Gerholm: Langt tilbage i tiden, længe før loven af 29. marts 1924 blev vedtaget, har man beskæftiget sig med indkvartering og ydelser for sådan. Godtgørelserne — eller taksterne, om man vil — er fastsat så sent som i 1939. Ser vi på prisudviklingen, som har fundet sted i tiden frem til i dag, kan det vel understreges, at det ikke er for tidligt, at en ajourføring vedrørende indkvarteringsgodtgørelserne finder sted. Jeg er vidende om, at der fra en enkelt side er givet udtryk for, at man ikke mente, at betaling for indkvartering var nødvendig, og jeg forstår også disse medborgeres prisværdige indstilling til spørgsmålet. Men det danske samfund har her som på utallige andre områder pligt til at løse spørgsmålene på en måde, der falder nøje i tråd med den almindelige økonomiske udvikling. Det kan siges, at der ikke kan betales for den ulempe og ulejlighed, som pålægges indkvarteringsværterne; men det er jo kendt, at befolkningen er både venlig og forstående, når spørgsmålet er om indkvartering; og må jeg som min opfattelse pege på det gode, det er, at der igennem indkvarteringerne skabes et nærmere kendskab mellem land og by; det kan være betydningsfuldt.

At den højtærede indenrigsminister konsekvent ønsker dette spørgsmål bragt i det rigtige økonomiske leje, kan vel fra alle sider hilses med tilfredshed, og jeg synes også, det er rigtigt, at finansudvalget får forelagt taksterne til godkendelse. Jeg ved ikke, om en anden afregningsform kan drøftes; det er jo kendt, at det er sognefogderne, som kører rundt og udbetaler pengene til kvarterværterne, og jeg finder, at der bør udbetales en godtgørelse herfor.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Holger Hansen: Der er jo mange ting, der tager tid, det har vi set i dag, og det har også været tilfældet med det lovforslag, vi her behandler; det er snart 2½ år siden, at jeg i spørgetiden her i folketinget havde lejlighed til at rejse sagen. Der er gået lang tid siden da, men jeg skal da byde forslaget velkommen og takke den højtærede minister for, at vi nu har fået det.

Må jeg så i øvrigt gøre nogle ganske få bemærkninger om de paragrafændringer, der er tale om.